

„Ötóri Divatklub”

Vámos Magda a Secessio Kávéházban

Barna Judit

Az elmúlt évtizedekben neve fogalommá vált a divatszakmában. Tehetségét, sokoldalúságát, fantáziáját, megbízhatóságát soha senki el nem vitatta. Az általa megálmodott modellek ezreit hordták a nők bel- és külföldön. Munkatársai, pályatársai, a textilruházati szakmában működő kollégái, az irányításával dolgozó divattervezők, manókenek hálával gondol-

nak vissza segítőkész tanácsaira, útmutatásaira. Energiái ma, több mint öt évtized múltán is kifogyhatatlannak. Ő, *Vámos Magda*, a divat nagyasszonya, a nyolcadik ikszen túl is aktív.

Ötlete, az „Ötóri Divatklub” minden hónap utolsó csütörtökjén *Tar Judit* tulajdonában lévő SecessioCafe&Delikatkávéházban kapott helyet. A tíz tervezett klubnap negyedik összejövetele volt január végén, ahol Magda, mint az előzőeken is, barátságos előadással, inkább beszélgetéssel bilincseli le a hallgatóságát, a klub résztvevőit. Megosztja tartalmas életének és pályafutásának, a magyar divatszakmában töltött sok-sok értékes évének érdekes eseményeit. Magda a szecessziós hely szellemével átitatott stílussal könnyedén cseveg.

Együtt a hazai divatszakma ébredésével

Vámos Magda interjúiban első iskolájaként a Szépművészeti Líceumot említi, ahol grafikusokat, divattervezőket, textiltervezőket képeztek. A kor neves művészeinek irányításával tanult, majd 1951-ben huszonnyolcadikával végzett. Közülük mindössze hárman-négyen maradtak a szakmában. Tizenkilenc évesen nyári gyakorlatra a Ruhaipari Műszaki Tervező Vállalathoz került, ahol már akkor is igen talpraesettnek mutatkozott.

1952-ben a Tűzoltó utcába, a Minőségi Női Ruhaüzembe került, amely bel- és külföldre egyaránt dolgozott. Szabályos bér munkavégzés folyt holland, belga, francia megrendelők részére. „Fantasztikusan szép dolgok voltak, ámuldoztam a gyönyörűségtől! A legjobb helyre kerültem!” – meséli lelkesen. Ugyanakkor megtapasztalta azt is, hogy mennyivel silányabbak a másik szalagon, a hazai áruházak és üzletek részére meghatározott anyagokból gyártott termékek.

Mozgalmas évek voltak ezek közösségi szempontból is. „Nagy életet éltünk, sportoltunk, táncsportot alakítottunk, falura jártunk. Mivel már akkor is állandóan nyüzsögtem, engem bíztak meg a táncruhák beszerzésével.” A gyakornokoskodás alatt megszerzett tapasztalat után gyerekjátéknak bizonyult, amitől a kollégák egyike-másika tartózkodott. „Minden részletet kitanultam, lassan semmivel sem tudtak falhoz állítani.

Fogékony voltam mindenre, érdekelt, amit csináltunk” – mondja Magda.

1954 elejétől a József körútra, a Divat Intézet későbbi székházába került, ahol előbb a Ruhaipari Tervező Vállalat, majd a Divattervező Vállalat működött. Itt több részleg, műhely és a főiskolát végzettek bevonásával elkezdett együtt dolgozni a tervezői szakma legjava. Feladatuk az volt, hogy a ruhagyárak számára kollekciókat tervezzenek, sablonokat készítsenek. Azok kerültek vezetői beosztásba, akiknek az 1948-as államosítás előtt saját divatszalonjuk volt. „Teljesen más világ nyílt meg előttünk: a vállalat megkapta a külföldi divatlapokat, bámultuk a nagy tervezők tevékenységét, akik mellett néha nekünk is jutott részfeladat” – mondja Magda. „A Nagyok, látva, hogy rugalmas vagyok, felnyalábol-tak, kivittek a textilgyárakba, együtt válogattuk és csoportosítottuk egymáshoz az anyagokat és a színeket. Akkor még nem voltak trendelőjelzések, ösztönösen, hálgyokvács módjára magunk csináltunk mindent. A félélénte tartott készárubemutatókon, „specifikációkon” egyik nap az áruházak, a hét többi napján pedig más belkereskedelmi forgalmazók választottak a mintakollekcióból. Igyekeztünk szélesíteni az üzletekbe kerülő választékot, utólag tudom: már akkor marketingmunkát végeztünk” – emlékszik vissza. „Fokozatosan mindent megtanultunk. A modellek elkészítéséhez szükséges ún. kontraminatát is mi csináltuk, amelyekhez jól tudtam hasznosítani a műszaki technikai ismereteimet.”

Jönnek az elismerések

1956 alaposan átrendezte a sorokat. Az addigi főnők külföldön keresték további boldogulásukat, a tervezői osztály vezetését *Nádor Vera* vette át. Új szellemenben, minisztériumi támogatással a háta mögött elkezdődött a szakma „kiszolgálása” is: rendszeresen megjelentették a Divatirány kiadványokat, a későbbi trendkiadványok előfutárait. A gyárakkal kooperálva a legújabb anyagokból lehetett tervezni, a kereskedelemnek szánt mintakollekciókhoz pedig hamarosan a ki-egészítőket is be kellett szerezni. Belefogtak a divat szélesebb körű népszerűsítésébe. „A minisztérium kivezényelt minket” – mondja –, „kávéházi klubdelutánokra, klubestekre, amelyekre a kidolgozott divatirányok szellemében már koktél-ruhákat, estélyi ruhákat is terveztünk.”

Az igazi elismerések sem vártak magukra. Átütő ere-

jű volt az 1958-as Brüsszeli Világkiállításra tervezett ruhája: a festett organzából készült, aszimmetrikus esztélyi ruhát ötszáz rózsza díszítette – méltán nyerte el a kiállítás Nagydíját. A hatvanas években útjára indították az Aranygyűszű pályázatot, amelyen évről-évre a divatszakma legjobbjai mérték össze képességeiket. A zsűri az első aranyéremmel az ő pályamunkáját jutalmazta. A szocialista országok gazdasági együttműködési szervezete, a KGST keretében divatversenyeket rendeztek – Vámos Magda ezek mindegyikén fontos szerepet töltött be. „Megtanultam alakra tervezni, azt, hogy hogyan kell ismeretlen emberekkel kommunikálni. Mindez nagy hasznomra volt. Végigjártam a szakma összes stációját, mindent nagyon fiatalon elsajátítottam” – összegzi azokat az éveket Magda.

A divat aranykora

A Debreceni Ruhagyár igazgatójának hívására Vámos Magda a gyár művészeti vezetője és budapesti képviselőjének első számú embere lett. Immár tartósan kitárult előtte a világ: nyugat-európai országokba 30–40 példányos kollekciókat készített, nagy önállóságot, szakmai szabadságot élvezhetett. Az 1968-ban bevezetett új gazdasági mechanizmus fuvallata elérte a divatszakmát is. Magyar Divat Intézet (MDI) néven átszervezték a József körüti vállalatot, beléptették az Intercolorba, és lehetőség nyílt a nyugat-európai társintézetekkel való kapcsolatokra is. A deklarált cél az volt, hogy a szakemberek – tervezők, gyártók, kereskedők – munkája nyomán tegyék tömeges fogyasztásra alkalmassá a divatot. A nagy feladatokra készülve Magda visszakerült az intézetbe, ahol előbb a tervezési főosztályt vezette, majd művészeti vezetővé nevezték ki.

Az MDI igyekezett minél több csatornán eljutni a nagyközönséghez. Erre részben a sajtón keresztül nyílt mód, akkor került a nagyközönség elé az Ez a Divat című divatlap. A televízióban egymás után készültek a Módi-filmek, a Budapesti Nemzetközi Vásárokon (BNV-

ken), az Országos Rendező Irodával karöltve és színházi előadásokhoz kapcsolódóan terjesztették a divatot. „Termékeny, gyümölcsöző korszak volt, hihetetlen, mennyi mindenre voltunk képesek! A magyar divattervezőket nagy megbecsülés övezte külföldön is, munkánkat a világ legkülönbözőbb pontjain bemutatták. A divat aranykora a nyolcvanas évek végéig tartott” – meséli.

Az MDI-től 1990-ben vett búcsút, a munka azonban azóta is pezseg a keze alatt. Rendszeresen szervez és rendez divatbemutatókat, divatnapokat, fesztiválokat, divatiskolákban oktatja a legifjabbakat, kamarai vezetőségi tagként, illetve az Iparművészeti Egyetem opponenseként és vizsgáztatójaként tevékenykedik, kollekciókat tervez, televíziós divatműsorokat készít, divattanácsadóként dolgozik, cikkeket ír, és természetesen ott van a jelentősebb nemzetközi vásárokon.

„Ötórai Divatklub”

Vámos Magda ebben a szezonban a SecessioCafe&Delikatkávéházban havonta tartja a tíz előadásos, beszélgetős női klubot. Az „Ötórai Divatklub” interaktív, szórakoztató, társalkodó klub hölgyeknek a divat titkairól, a divat „csinálói”ról, meglepetés vendégekkel és felpróbálható ruhakölteményekkel. Egyik alkalommal Dr. Tóth Lászlóné Lacza Zsuzsa, az Anita Hungária Kft. ügyvezető igazgatója filmvetítéssel illusztrálta a fehérnemű- és a fürdőruhdivat kialakulását és sajátosságait. Közreműködésével bemutatták a cég egészségügyi fehérneműit, amelyeken a hallgatóság kézzel fogható mintákon is megtapinthatta a különleges anyag-összetételű, a nyúlásra, vagy éppen szorításra, alakformálásra tervezett kiváló minőségi alsóneműket.

Az „Ötórai Divatklub” további hónapokra tervezett témái: Elegánsan a zimankóban, Hogyan készülnek fel a tervezők a szezonra? Itt a tavasz! Az öltözködés a névjegyünk. Készülünk a nyárra, Hurrá, nyaralunk! De mi kerüljön a bőröndbe? Anna-báli győztesek.

Szecceszíós enteriőr a belvárosi kávéházban

sa.

A Honvéd utcai Bedő-házát Vidor Emil építész tervei alapján 1903-ban építették. A múzeum 2007-ben nyílt meg és azóta a Budapestre látogató turisták egyik kedvelt célpontja. A belső kiállítótér három szintjén a szecceszíó korszakának bútorai, enteriőrök és dísz tárgyak tekinthetők meg. A kor stílusosát képviselik a kávézó bútorai, melyek a századforduló budapesti polgári lakásait idézik. Magyar szecceszíós asztalokon folyika

A kiszolgálás, a korabeli tálalószekevényeken helyben sült péksüteményeket, croissant-okat kínálnak. Tar Judit számára nem újdonság, hogy régiségek között mozog. Antik és modern műalkotások szakértője, a FalkArt Fórum szervezője és mellesleg a Magyar Üzletasszonyok Egyesületének alapító tagja. Két hobbi-ját, a művészetet és a gasztronómiát egyszerre gyakorolhatja. A kávéházban házi szörpöket, limonádét, házi- és cukrászsüteményeket, kávékülönlegességeket, teát és forró csokoládét kínálnak, és napi leves is van az étlapon. Több kis magyar manufaktúrából származó lekvárok, olajok, ecetek, borok is sorakoznak a tálaló-

kon.

Ma éppúgy ülnek a vendégek az asztaloknál, mint a századforduló idején a régi urak és dámák, ügyvédek és művészek. A turisták és fiatalok is felkapták, és törzshelyükké választották a helyet, amely nyaranta terrasszal és hangulatos belső udvarával bővül.